

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ KAUNO RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJĄ

2024 m. sausio 16 d. Nr. 4D-2024/2-24
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė 2024 m. sausio 9 d. gavo X (toliau – Pareiškėja) skundą dėl Kauno rajono savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) nepateikiant atsakymo į Pareiškėjos 2023 m. lapkričio 21 d. prašymą dėl saugaus eismo organizavimo (toliau – Prašymas).

2. Pareiškėja skunde nurodo:

2.1. „Kreipiuosi į Jūsų įstaigą kaip į savivaldos institucijų veiksmus tiriančią instituciją dėl Kauno rajono savivaldybės neveikimo ir galimo biurokratizmo, kai galimai pažeidžiamos žmogaus teisės ir laisvės viešojo administravimo srityje.“

2.2. „Kreipiuosi į savivaldybės administraciją dėl man aktualių klausimų susijusių su automobilių parkavimu prie Kauno rajono A darželio. Pateikus prašymą (skundą) el. paštu, nebuvo pateiktas atsakymas. El. laiškas su prašymu (skundu) buvo išsiųstas 2023-11-23 el. paštu <...>. Kaip numato galiojantys teisės aktai atsakymą į mano prašymą (skundą) savivaldybės atsakingi asmenys turėjo pateikti per 20 d. d., bet iki 2024-01-09 dar nesu gavusi atsakymo.“

3. Pareiškėja Seimo kontrolierės prašo:

3.1. „[...] įpareigoti Kauno rajono savivaldybės administraciją pateikti atsakymą į mano 2023-11-23 [...] prašymą;

3.2. „Ištirti ar savivaldybė tinkamai pasirūpino automobilių parkavimo vietomis prie Kauno rajono A darželio, užtikrindama, kad automobiliai netrukdyt eismui ir nebesukelt avaringų situacijų.“

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Pareiškėja Kauno rajono savivaldybės administracijai pateiktame prašyme, be kita ko, nurodė: „Kreipiuosi į Kauno rajono savivaldybės administraciją <...> k. <...> gatvės gyventojų vardu. <...> ir <...> gatvių sankryžoje yra įsikūręs vaikų darželis. Prie minėtos įstaigos parkuojasi daug automobilių ir dažnai nesilaiko kelių eismo taisyklių. Automobiliai yra statomi ant važiuojamosios gatvės dalies ir sankryžos. Toks parkavimas neatitinka kelių eismo taisyklių ir labai apsunkina išvažiavimą ir įvažiavimą iš <...> gatvės į <...> gatvę. Ypač yra sudėtinga atlikti kairinį posūkį, nes netinkamai priparkuoti automobiliai užstoja matomumą, nors ir priešais yra pastatytas veidrodis,

žiemos metu beveik visada jis būna apsnigtas ir per jį nieko nesimato. Minėtoje sankryžoje yra pasitaikę ir eismo įvykių dėl minėtų priežasčių.

<...> k. <...> gatvė (kodas: <...>) ir <...> gatvė (kodas: <...>) priklauso Kauno rajono savivaldybei“.

5. Pareiškėja prašyme Kauno rajono savivaldybės administracijos prašė: „[...] svarstyti šią prašymą artimiausiame Kauno rajono savivaldybės saugaus eismo komisijos posėdyje. Numatyti horizontalųjį ir vertikalųjį minėtų gatvių ženklimą ir (ar) kitas priemones, kurios užtikrintų saugų eismą minėtoje sankryžoje, išspręstų netinkamą transporto priemonių parkavimą ir būtų išvengta eismo įvykių. Prašau apie priimtus sprendimus mane informuoti el. paštu.“

6. Kauno rajono savivaldybės administracijos Gyventojų aptarnavimo ir dokumentų valdymo skyriaus vyr. specialistė D. B. Seimo kontrolieriaus patarėją S. V. telefoninio pokalbio, vykusio 2024 m. sausio 15 d., metu informavo:

6.1. Pareiškėjos Prašymas Kauno rajono savivaldybės administracijoje gautas ir užregistruotas 2023 m. lapkričio 23 d. (reg. Nr. GD-11371);

6.2. iki 2024 m. sausio 15 d. Kauno rajono savivaldybės administracijos atsakymas Pareiškėjai nėra (nebuvo) pateiktas.

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

7. Lietuvos Respublikos įstatymai

7.1. *Seimo kontrolierių įstatymo:*

12 straipsnis. *Seimo kontrolierių tiriami skundai* – „1. Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje“.

7.2. *Vietos savivaldos įstatymo:*

6 straipsnis. *Savarankiškosios savivaldybių funkcijos* – „Savarankiškosios (Konstitucijos ir įstatymų nustatytos (priskirtos)) savivaldybių funkcijos: [...] 32) savivaldybių vietinės reikšmės kelių ir gatvių priežiūra, taisymas, tiesimas ir saugaus eismo organizavimas.“

7.3. *Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo:*

10 straipsnis. *Eismo saugumo užtikrinimas* – „8. Užtikrindamas eismo saugumą, savivaldybės meras arba jo įgaliotas savivaldybės administracijos direktorius: [...] 2) iš savivaldybės administravimo subjektų ir valstybinio administravimo subjektų savivaldybėje, nevyriausybinių organizacijų atstovų sudaro savivaldybės eismo saugumo komisiją, tvirtina jos nuostatus. Savivaldybės pagrįstu prašymu valstybinio administravimo subjektai turi deleguoti atstovus į savivaldybės saugaus eismo komisiją; 3) sprendžia eismo organizavimo klausimus miestų ir kaimų gyvenamosiose vietovėse, vietinės reikšmės keliuose.“

7.4. *Viešojo administravimo įstatymo:*

10 straipsnis. *Administracinių sprendimų priėmimas* – „4. Viešojo administravimo subjektas administracinį sprendimą dėl asmens prašymo ar skundo turi priimti per 20 darbo dienų nuo tokio prašymo ar skundo gavimo dienos. [...] Kai dėl objektyvių priežasčių per šį terminą administracinis sprendimas negali būti priimtas, viešojo administravimo subjektas šį terminą gali pratęsti ne ilgiau kaip 10 darbo dienų. Asmeniui apie tokį termino pratęsimą per 5 darbo dienas nuo sprendimo pratęsti terminą priėmimo dienos pranešama raštu ir nurodomos pratęsimo priežastys.“

11 straipsnis. *Prašymų ir skundų administraciniam sprendimui priimti pateikimas ir nagrinėjimas* – „1. Asmenų prašymus ir skundus viešojo administravimo subjektai nagrinėja pagal Vyriausybės patvirtintas taisykles.“

8. *Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 „Dėl Asmenų*

prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklės):

32 *punktas* – „Prašymai ir skundai, išskyrus prašymus ir skundus, į kuriuos Taisyklių 18 punkte nustatyta tvarka galima atsakyti iš karto arba ne vėliau kaip artimiausią darbo dieną, turi būti išnagrinėjami per Viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 4 dalyje nurodytus terminus.“

47 *punktas* – „Atsakyme į prašymą ar skundą [...] asmuo turi būti informuojamas apie tokio atsakymo ar pranešimo apskundimo tvarką, vadovaujantis Viešojo administravimo įstatymo 14 straipsniu, nurodant konkrečios institucijos (-ų), kuriai (-ioms) gali būti paduotas skundas, pavadinimą (-us) ir adresą (-us), taip pat terminą (-us), per kurį (-iuos) gali būti pateiktas skundas.“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

9. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2013 m. vasario 22 d. nutartyje (civilinėje byloje Nr. 3K-3-40/2013) yra konstatavęs:

„Lietuvos Aukščiausiojo Teismo formuojamoje teismų praktikoje pabrėžiama, kad tinkamas valstybės institucijų ir pareigūnų funkcijų vykdymas taip pat yra viešojo intereso dalis, nes jeigu valstybės institucija ar pareigūnas pažeidžia įstatymą arba kitą teisės aktą, pakertamas piliečių pasitikėjimas valstybe, kartu pažeidžiamas ir viešasis interesas, kad valstybės institucijų veikloje būtų užtikrintas teisėtumas ir jos tarnautų žmonėms (Konstitucijos 5 straipsnio 3 dalis) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2006 m. kovo 22 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Lietuvos Respublikos generalinis prokuroras v. D. P., E. T. ir kt., bylos Nr. 3K-3-194/2006; 2009 m. birželio 26 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Vilniaus miesto apylinkės vyriausiasis prokuroras v. A. G., Vilniaus apskrities viršininko administracija, bylos Nr.3K-3-279/2009).“

10. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje, taikant Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo normas (pritarta Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų 2016 m. birželio 1 d. pasitarime), konstatuojama:

„[...] Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnyje numatytais principais yra grindžiamas geras viešasis administravimas (šiuo aspektu žr. 2012 m. balandžio 30 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A492-1978/2012). Tinkamas, atsakingas valdymas, kaip ne kartą akcentuota Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje, yra neatsiejamas nuo gero administravimo reikalavimų (žr. 2015 m. gruodžio 21 d. išplėstinės teisėjų kolegijos sprendimą administracinėje byloje Nr. I-7-552/2015). [...]. Gero administravimo principas yra Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos teisinės sistemos pamatinis principas. Gero administravimo principas įtvirtintas Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktika, taikant Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo normas svarbiausiuose nacionalinio lygmens (Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 str. 3 d.) bei tarptautiniuose dokumentuose (Europos Sąjungos Pagrindinių teisių chartijos 41 str. ir kt.). [...]. Nepaisant to, kad Viešojo administravimo įstatyme gero administravimo principas tiesiogiai nėra įtvirtintas, jis Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje išvedamas iš Konstitucijos nuostatų. Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms. Viešojo administravimo subjektas yra saistomas *inter alia* gero administravimo principo, kuriuo įgyvendinama Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta nuostata, jog visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, reikalavimų (2015 m. liepos 9 d. išplėstinės teisėjų kolegijos nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1245-662/2015).“

Tyrimo išvados

11. Apibendrinus skundo tyrimo metu gautą informaciją, teisės aktų nuostatas, pacituotas pažymos 7–8 punktuose, susijusias su Kauno rajono savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmais (neveikimu) nepateikiant atsakymo į Pareiškėjos Prašymą, konstatuotina:

11.1. Seimo kontrolieriai, vadovaudamiesi Seimo kontrolierių įstatymo 12 straipsnio 1 dalimi, tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje (pažymos 7.1 papunktis).

11.2. Saugaus eismo organizavimas, vadovaujantis Vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 32 punktu, yra viena iš savarankiškųjų (Konstitucijos ir įstatymų nustatytų (priskirtų)) savivaldybių funkcijų (pažymos 7.2 papunktis). Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 10 straipsnio 8 dalies 3 punktas reglamentuoja, kad savivaldybės meras arba jo įgaliotas savivaldybės administracijos direktorius, užtikrindamas eismo saugumą, sprendžia eismo organizavimo klausimus miestų ir kaimų gyvenamosiose vietovėse, vietinės reikšmės keliuose (pažymos 7.3 papunktis). Pagal minėto straipsnio 8 dalies 2 punktą, savivaldybės meras arba jo įgaliotas savivaldybės administracijos direktorius, iš savivaldybės administravimo subjektų ir valstybinio administravimo subjektų savivaldybėje, nevyriausybinių organizacijų atstovų sudaro savivaldybės eismo saugumo komisiją (pažymos 7.3 papunktis).

Viešojo administravimo įstatymo 11 straipsnio 4 dalyje reglamentuojama, kad asmenų prašymus ir skundus viešojo administravimo subjektai nagrinėja pagal Vyriausybės patvirtintas Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisykles (pažymos 7.4 papunktis), kurių 32 punkte nustatyta, jog prašymai ir skundai turi būti išnagrinėjami per Viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 4 dalyje nurodytus terminus, t. y. per 20 darbo dienų nuo prašymo ar skundo gavimo dienos (pažymos 7.4 papunktis, 8 punktas).

Kauno rajono savivaldybės administracijoje Pareiškėjos Prašymas dėl saugaus eismo organizavimo gautas ir užregistruotas 2023 m. lapkričio 23 d. (pažymos 6.1 papunktis).

Kauno rajono savivaldybės administracija iki 2024 m. sausio 15 d. nėra (nebuvo) parengusi ir Pareiškėjai pateikusi atsakymo į Prašymą (pažymos 6.2 papunktis).

12. Įvertinus tai, kas pirmiau išdėstyta, darytina išvada, kad Kauno rajono savivaldybės administracija Pareiškėjos Prašymo nagrinėjimo metu nesivadovavo Viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 4 dalies nuostatomis, nes nepateikė atsakymo per 20 darbo dienų nuo Pareiškėjos Prašymo gavimo (pažymos 7.4 papunktis).

13. Atkreiptinas Kauno rajono savivaldybės administracijos dėmesys į tai, kad, jeigu Pareiškėjos Prašymo nagrinėjimas užtruko dėl objektyvių priežasčių (pvz., dėl Prašyme keliamo klausimo sprendimą turėjo priimti saugaus eismo komisija) ir per 20 darbo dienų terminą negalėjo būti priimtas administracinis sprendimas, tai, vadovaujantis Viešojo administravimo 10 straipsnio 4 dalies nuostatomis (pažymos 7.4 papunktis), Pareiškėjos Prašymo nagrinėjimo terminas galėjo būti pratęstas iki 10 darbo dienų, apie tai informuojant Pareiškėją.

Akcentuotina, kad nagrinėjant asmenų prašymus (skundus) privaloma vadovautis teisės aktuose nustatytais terminais, kurie skirti užtikrinti, kad administracinis procesas nebūtų pernelyg ilgai užtesiamas, o viešojo administravimo subjektai įvykdytų jiems pavestą kompetenciją. Atsakymų (sprendimų) nepateikimas asmenims per teisės aktuose nustatytus terminus nedera su gero administravimo principu, kuris, kaip ne kartą savo sprendimuose yra akcentavęs Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, yra Lietuvos Respublikos teisinės sistemos pamatinis principas bei kuriuo įgyvendinama Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta nuostata, jog visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms. Pabrėžtina ir tai, kad, jeigu valstybės institucija ar pareigūnas pažeidžia įstatymą arba kitą teisės aktą, pakertamas piliečių pasitikėjimas valstybe, kartu pažeidžiamas ir viešasis interesas, kad valstybės institucijų veikloje būtų užtikrintas teisėtumas ir jos tarnautų žmonėms (pažymos 9–10 punktai).

SEIMO KONTROLIERĖS SPRENDIMAS

14. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia X skundą dėl Kauno rajono savivaldybės administracijos veiksmų (neveikimo) nepateikiant atsakymo į Pareiškėjos Prašymą pripažinti pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERĖS REKOMENDACIJOS

15. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 1, 14, 17 punktais, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė Kauno rajono savivaldybės merui rekomenduoja:

15.1. atkreipti dėmesį į tai, kad Kauno rajono savivaldybės administracija Pareiškėjos Prašymo nagrinėjimo metu nesivadovavo Viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 4 dalies nuostatomis, nes per teisės aktuose nustatytą terminą nepateikė atsakymo į Pareiškėjos Prašymą (pažymos 12 punktas);

15.2. atkreipti dėmesį į tai, kad atsakymų (sprendimų) nepateikimas asmenims per teisės aktuose nustatytus terminus nedera su gero administravimo principu, kuris yra Lietuvos Respublikos teisinės sistemos pamatinis principas bei kuriuo įgyvendinama Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta nuostata, jog visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, bei tokiais veiksmais pakertamas piliečių pasitikėjimas valstybe (pažymos 13 punktas);

15.3. teisės aktų nustatyta tvarka imtis veiksmų, kad Pareiškėjai būtų pateiktas išsamus, motyvuotas atsakymas bei nurodyta pateikto atsakymo (priimto sprendimo) apskundimo tvarka;

15.4. teisės aktų nustatyta tvarka informuoti, kada, kokių veiksmų buvo imtasi sprendžiant Pareiškėjos Prašyme keliamą klausimą dėl saugaus eismo organizavimo (užtikrinimo) bei kada, kokie sprendimai, kuo vadovaujantis buvo priimti šiuo klausimu.

Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), **bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.**

Apie rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus prašoma informuoti **Pareiškėją ir Seimo kontrolierę** (Seimo kontrolierei pateikti **informaciją pagrindžiančius dokumentus**).

Seimo kontrolierė

Jolita Miliuvienė